

Lägesdelrapport

Genomförandet av finansiella instrument per riskkapitalfond

2021-04-14

Ert diarienummer N2020/03086/BI

Vårt diarienummer Å 2021-668

Rapportering till Regeringskansliet enligt regleringsbrev 2021

Beslutet att godkänna denna delrapport har fattats av generaldirektör Gunilla Nordlöf.
Handläggningen har gjorts av Andreas Backfolk, som även var föredragande för ärendet.

Stockholm, 2021-04-26

Gunilla Nordlöf

Andreas Backfolk

Innehåll

1	Uppdraget.....	1
1.1	Bakgrund.....	1
1.2	Rapportens data, disposition och underlag.....	1
2	Genomförandet av finansiella instrument per riskkapitalfond.....	2
2.1	Utlysningar under programperioden.....	2
2.2	Status för finansieringsinstrumenten	3
2.3	Almi Invest åtta regionala fonder	4
2.4	Beslutade medel fördelat på bransch och fond.....	6
2.5	Almi Invest GreenTech	8
2.6	Portföljbolag och jämställdhet	8
2.7	Swedish Venture Initiative (SVI).....	13

1 Uppdraget

1.1 Bakgrund

Enligt Tillväxtverkets regleringsbrev för år 2021, bilaga 2, ska myndigheten lämna en lägesrapport gällande de åtta regionala strukturfondsprogrammen och det nationella regionalfondsprogrammet. Enligt punkt 5 i bilaga 2 ska Tillväxtverket senast den 4 maj 2021 redovisa och analysera genomförandet av finansiella instrument per riskkapitalfond avseende tilldelade medel, beslut, utbetalningar, privat finansiering, förfrågningar och branschfördelning. Förutom de efterfrågade uppgifter som definieras i bilaga 2 innehåller rapporten en uppföljning och analys avseende genus. Rapporteringen sker till Näringsdepartementet.

Enligt överenskommelse har rapporten en uppföljande karaktär och består av tabeller och i förekommande fall förklarande text med efterfrågade uppgifter.

De åtta regionala programmen är:

1. Övre Norrland
2. Mellersta Norrland
3. Norra Mellansverige
4. Stockholm
5. Östra Mellansverige
6. Västsverige
7. Småland och öarna
8. Skåne-Blekinge

Därtill finns ett nionde Nationellt regionalfondsprogram. Tillsammans brukar de kallas Regionalfonden, och det är så de sammantaget benämns i rapporten.

1.2 Rapportens data, disposition och underlag

Rapporten utgörs av tabeller utifrån vad som efterfrågas i Tillväxtverkets regleringsbrev för 2021 samt förklarande text med efterfrågade uppgifter.

Uppgifterna som rör de åtta regionala strukturfondsprogrammen samt det nationella regionalfondsprogrammet kommer från Tillväxtverkets ärendehanteringssystem Nyps 2020 samt respektive fonds halvårsvisa lägesrapportering till Tillväxtverket.

Omräkning av euro till svenska kronor har gjorts med växelkursen 9,30 kronor enligt förordning (2014:200) om valutakurs vid stöd från EU:s struktur- och investeringsfonder. Budgeterna för samtliga program är i denna rapport uttryckt i SEK, men beräknas utifrån Euro, och har därmed justerats upp.

Rapporten omfattar data för tidsperioden 2014 01 01-2020 12 31. Texten avser rapporteringsåret 2020.

2 Genomförandet av finansiella instrument per riskkapitalfond

I Tillväxtverkets förhandsbedömning (februari 2015) konstaterades ett fortsatt behov av att stödja tillgången till ägarkapital för små och medelstora företag i Sverige som befinner sig i tidiga utvecklingsfaser. Det är ett av motiven till att en betydande andel (kring 15 procent) av Regionalfondens investeringar i Sverige sker i form av finansiella instrument som investerar riskkapital i små och medelstora företag. Det finns tre olika former av instrument, åtta regionala riskkapitalfonder, en grön fond och en fond-i-fond.

2.1 Utlysningar under programperioden

Våren 2015 genomfördes en utlysning i de åtta regionala strukturfondsprogrammen för genomförande av finansieringsinstrument i regionala riskkapitalfonder. ALMI Invest beslutades bli genomförare och finansieringsavtal signerades med respektive ALMI Invest-bolag i september 2015. Verksamheten är en fortsättning på de investeringar som gjordes under föregående programperiod, med positiva erfarenheter.

Under 2016 genomfördes en upphandling av en fondförvaltare till den gröna fonden inom tematiskt mål 4. Denna fonds fokus är på investeringar i ägarkapital i små och medelstora företag med stor tillväxtpotential som arbetar med innovativa varor och tjänster med direkt eller indirekt klimatgasreducerande effekt. I upphandlingen utsågs Almi Invest AB som fondförvaltare och ett finansieringsavtal ingicks i oktober 2016.

Europeiska investeringsfonden (EIF) har utsetts att genomföra fond-i-fonden i Sverige. Ett finansieringsavtal undertecknades med EIF i april 2016. Fond-i-fonden benämns Swedish Venture Initiative (SVI).

Tabell 2.1.1 Finansieringsinstrumenten för programperioden 2014–2020 är finansierade och strukturerade enligt tabell nedan:

(Mkr)	Total fondstorlek	varav EU-medel	varav offentligt	EIF	Investerbart kapital*	Min. privat medfin.	Totalt värde*
Regionala fonder	1 335,3	638,8	696,5		1 068	1 068	2 136
Grön fond	650	325	325		520	520	1 040
Fond-i-fond	388	194	194	194**	368,7	478	846,7
Totalt	2 373,3	1 157,8	1 215,5	194	1 956,7	2 066	4 022,7

* Minimum tillgängligt kapital, efter avdrag för budgeterade förvaltningskostnader.

** EIF har investerat 194 Mkr direkt i SVI:s underfonder. Detta kapital räknas inte in i varken fondstorlek eller investerbart kapital.

2.2 Status för finansieringsinstrumenten

Tabell 2.2.1 Det aktuella läget i de tre riskkapitalsatsningarna är per 2020-12-31 följande:

Mkr	Total Budget	Varav EU-Medel	Utbetalade EU-medel	Antal Propåer	Antal portföljförretag	Investerade medel	Andel beviljade av propåer	Privat Kapital
Regionala programmen:								
Övre Norrland	185	92,5	80,0	278	36	92,8	12,9%	194,8
Mellersta Norrland	150	75	56,2	249	27	76,8	10,8%	277,8
Norra Mellansverige	150	75	56,2	349	45	62,3	12,9%	295,9
Stockholm	160	80	78,5	1949	46	134,0	2,4%	554,5
Östra Mellansverige	150	75	75,0	586	48	107,7	8,2%	314,7
Västsverige	184,3	63,3	60,0	890	51	118,4	5,7%	530,8
Småland och öarna	126	63	47,2	253	57	79,1	22,5%	182,3
Skåne och Blekinge	230	115	100,0	623	67	154,3	10,8%	621,3
Summa	1 335,3	638,8	553,1	5 177	377	825,4	7,3%	2 972,1

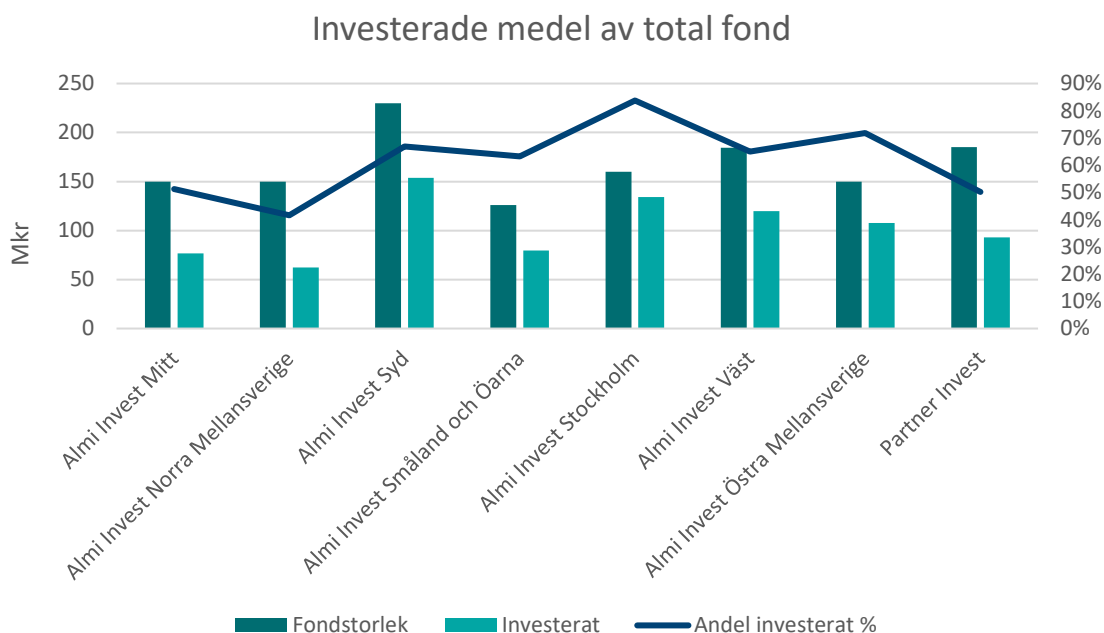
Nationella programmet:								
Mkr								
Almi Invest Greentech	650	325	162,5	320	20	179,2	6,3%	377,6
Swedish Venture Initiative	388	194	145,5	Rapport. ej	43	128,5	e.a	409,1
Summa	1 038	519	308,0		63	307,7		786,7

Samtliga utfall avser 201231.

2.3 Almi Invest åtta regionala fonder

Verksamheten i de åtta regionala investeringsfonderna är inne på sitt tolfte år och man har genomfört investeringar i Fond II (finansieringen avseende innevarande programperiod), sedan fjärde kvartalet 2015. Verksamheten fungerar bra och efterfrågan på fondernas kapital är till största delen stor. De flesta fonder ligger på en investeringstakt i nivå med budget eller över, medan ett par fonder hittills har haft en lägre investeringstakt, huvudsakligen beroende på ett regionalt svagare marknadsklimat/utbud och svårare att hitta investeringar och därtill oberoende medfinansiering. Norra Mellansverige följt av Mellersta Norrland samt Övre Norrland har uppnått lägst andel beslutade medel i förhållande till total budget medan Stockholm, Östra Mellansverige och Syd ligger i topp. Tillväxtverket har förlängt investeringsperioden så att investeringar får genomföras till och med december 2022.

Diagram 2.3.1 Investerade medel i förhållande till total fond, samt procentuell andel

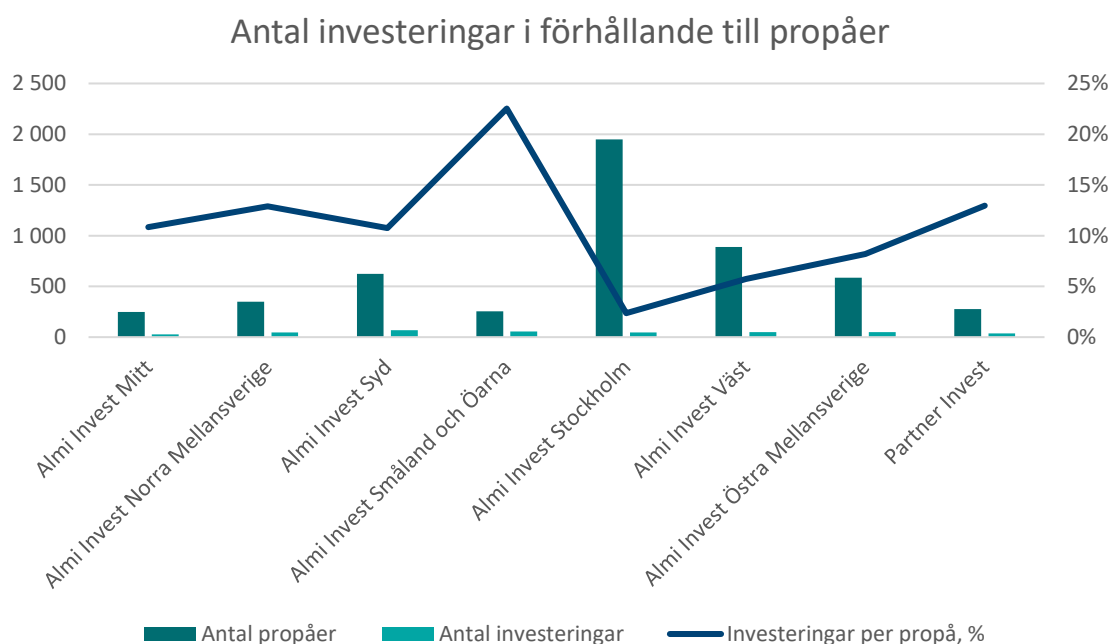

Utbetalning av EU medel från Tillväxtverket till fonderna genomförs i rater om 25 procent, varav den första vid uppstart av fonden och den andra när 60 procent av tidigare utbetalning har använts, rapporterats och granskats av Tillväxtverket. Samtliga fonder uppnådde villkoret för den andra utbetalningen under 2018. Den tredje utbetalningen genomförs när 85 procent av totalt tidigare utbetalt belopp använts, rapporterats och granskats. Under 2019 fick alla fonder förutom två den tredje delen utbetald. Samma villkor gäller för den fjärde (sista) raten. Aktuell status för utbetalade ERUF-medel framgår av tabell 2.2.1.

Antalet företag som söker finansiering hos ALMI Invest (antal propåer) är väsentligt större i storstäderna än i övriga landet, vilket kan utläsas ur diagram 2.3.2 nedan.

Stockholm står för cirka en tredjedel av samtliga propåer till ALMI Invest-koncernen, men där beviljas samtidigt lägst andel av inkomna propåer (2,4 procent).

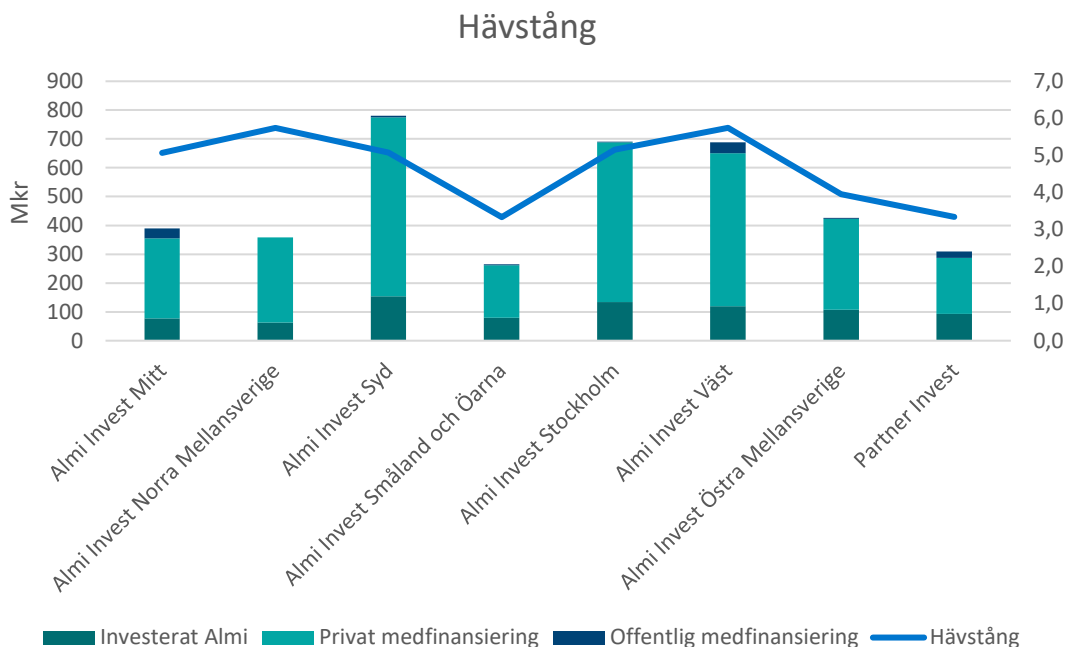
Diagram 2.3.2 Antal investeringar per fond i förhållande till antalet propåer

De finansiella instrumenten ställer i sin struktur krav på minst lika mycket kapital i privat medfinansiering. Detta är en miniminivå och i praktiken så ser Tillväxtverket att den så kallade hävstångseffekten på de offentliga medlen blir avsevärt högre än så. Som kan utläsas i diagram 2.3.3 nedan har alla fonder inom Almi Invest saminvesterat med privata finansiärer. Alla fonder har redan minst lika mycket, eller väsentligt mer, privat medfinansiering. Den genomsnittliga hävstången på investerat kapital från Almi Invest-fonderna är 4,7. Med andra ord har det totala kapital som investerats och kunnat arbeta i företagen (dvs summan av de regionala fonderna och den privata medfinansieringen) varit nästan fem gånger de regionala fondernas andel. För ett par fonder är hävstången så stor som 5,7. Detta tyder på att investeringsfonderna i praktiken lyckas attrahera väsentligt mer än förväntat privat kapital i samband med sina investeringar och på så sätt agerar som en katalysator för att frigöra kapital i respektive region.

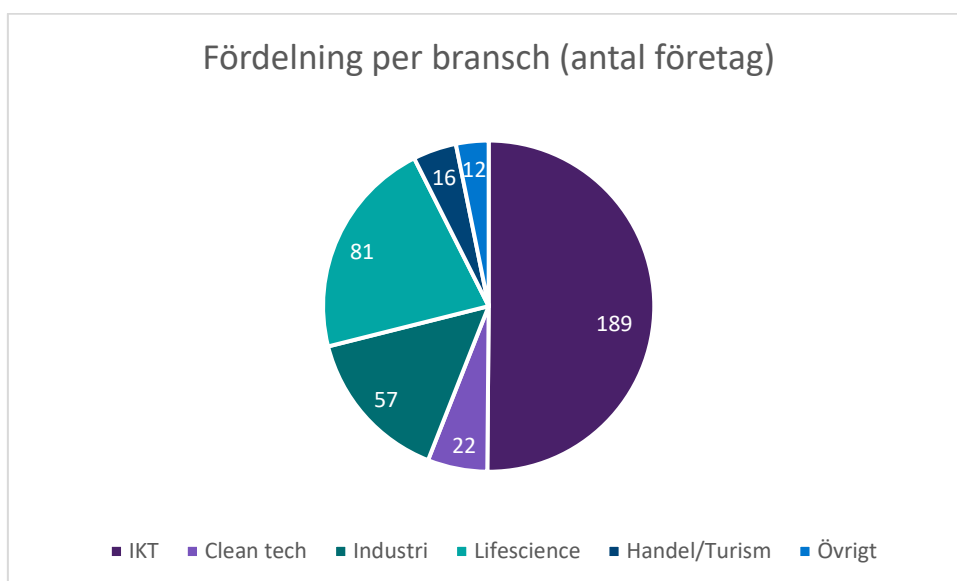
Diagram 2.3.3 Privat och offentlig medfinansiering samt uppnådd hävstång på fondnivå

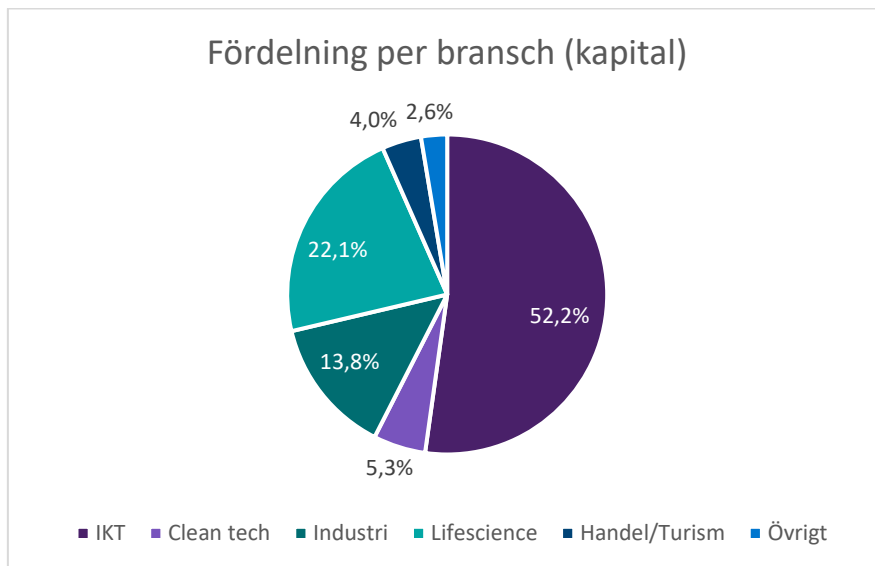
2.4 Beslutade medel fördelat på bransch och fond

Branschfördelningen gällande portföljbolagen nedan visar att IKT är dominerande följt av lifescience. Detta gäller för både antal företag och investerat kapital.

Diagram 2.44.1 Branschförening på aggregerad nivå för samtliga 8 regionala fonder (antal företag)

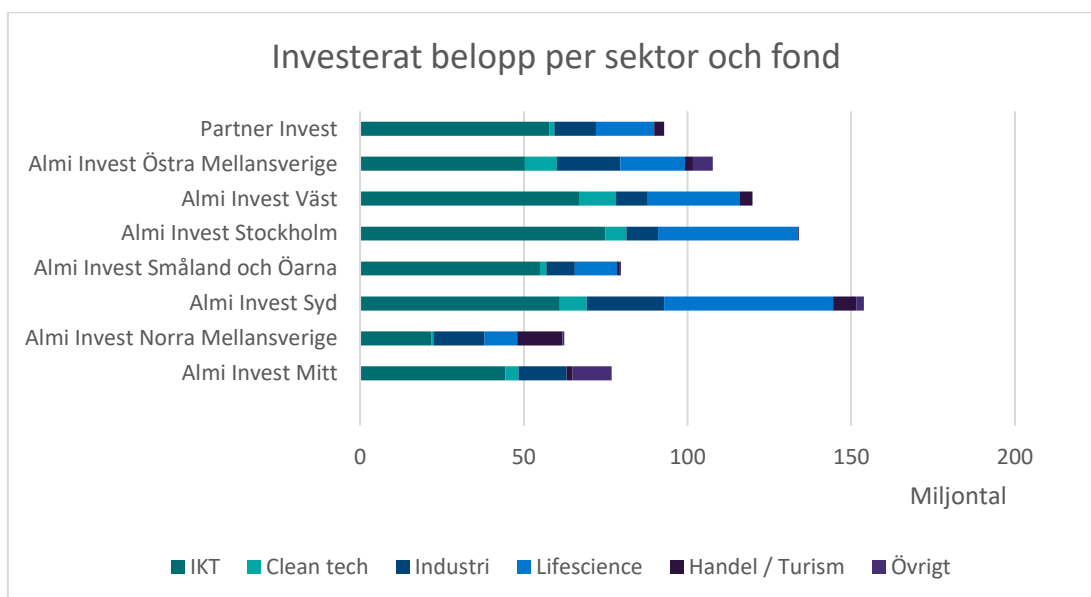

Diagram 2.44.2 Branschförening på aggregerad nivå för samtliga 8 regionala fonder (investerat kapital)

Branschfördelningen gällande portföljbolagen enligt diagram 2.4.3 nedan visar att IKT, cleantech och industri är representerade i samtliga fonder. IKT dominerar i de flesta av fonderna. Andel investeringar i Life science är hög i Östra Mellansverige, Stockholm och Väst. Syd och Östra Mellansverige har de mest diversifierade fonderna med avseende på bransch.

Diagram 2.4.3 Investeringar i miljoner kronor i respektive bransch fördelat per fond

2.5 Almi Invest GreenTech

Almi Invest AB har utsetts till fondförvaltare av gröna fonden och ett finansieringsavtal signerades i oktober 2016. Medfinansiärer i fonden är Energimyndigheten och ALMI Företagspartner AB. Privata investerare förväntas satsa minst lika mycket i företagen som fonden gör. Satsningen förväntas bidra till att 40–60 företag får tillgång till ägarkapital genom fonden.

Fonden drivs av ALMI Invest Greentech AB, som ingår i ALMI Invest-koncernen. Under 2017 startades verksamheten upp i ALMI Greentech AB och Markus Hökfelt anställdes som vd och investment managers har rekryterats i Stockholm, Göteborg och Lund. Stödberättigandeperioden då nya investeringar ska genomföras pågår till och med 30 juni 2023.

Per 31 december 2020 har fonden genomfört 20 investeringar om totalt 179,2 miljoner kronor.

2.6 Portföljbolag och jämställdhet

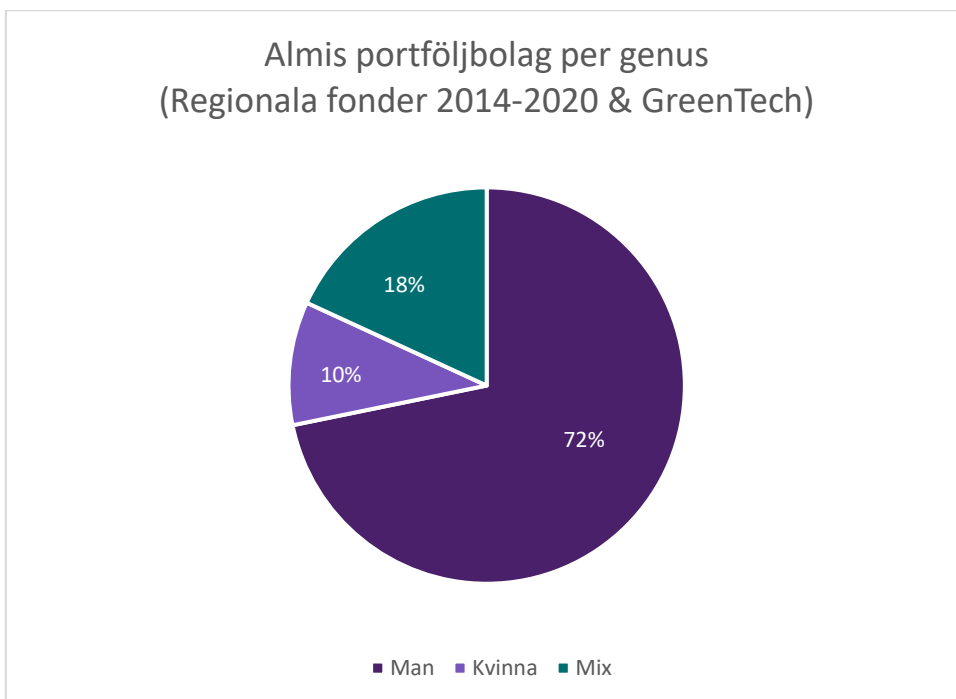
För att följa upp det horisontella kriteriet om jämställdhet är det relevant att undersöka Almifondernas investeringar ur ett genusperspektiv. Detta har gjorts genom att undersöka:

- a) könsfördelningen bland grundaren/grundarna i de bolag som ALMI Invest investerar i,
- b) investerat kapital i förhållande till könsfördelning hos grundaren/grundarna,
- c) fördelningen av den privata medfinansieringen i förhållande till könsfördelning hos grundaren/grundarna,
- d) könsfördelningen bland de sökande (propåer), samt
- e) branschfördelningen för de tre grupperna
  - a. manliga grundare,
  - b. kvinnliga grundare,
  - c. mixade team.

Som underlag ligger samtliga 8 regionala fonder programperioden 2014-2020 samt Almi Invest Greentech.

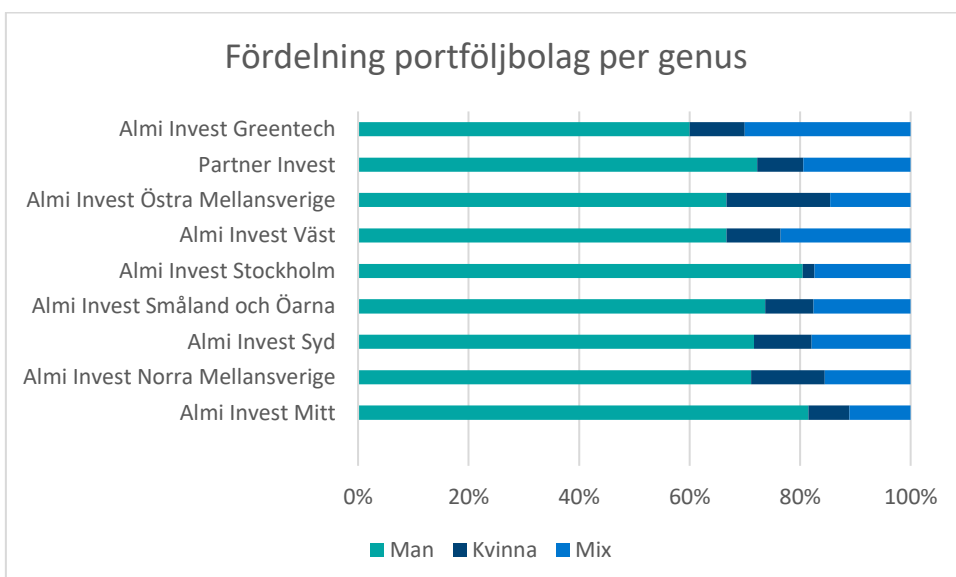
I diagram 2.6.1 nedan illustreras fördelningen utifrån antal investeringar.

Diagram 2.66.1 Fördelning portföljbolag per genus

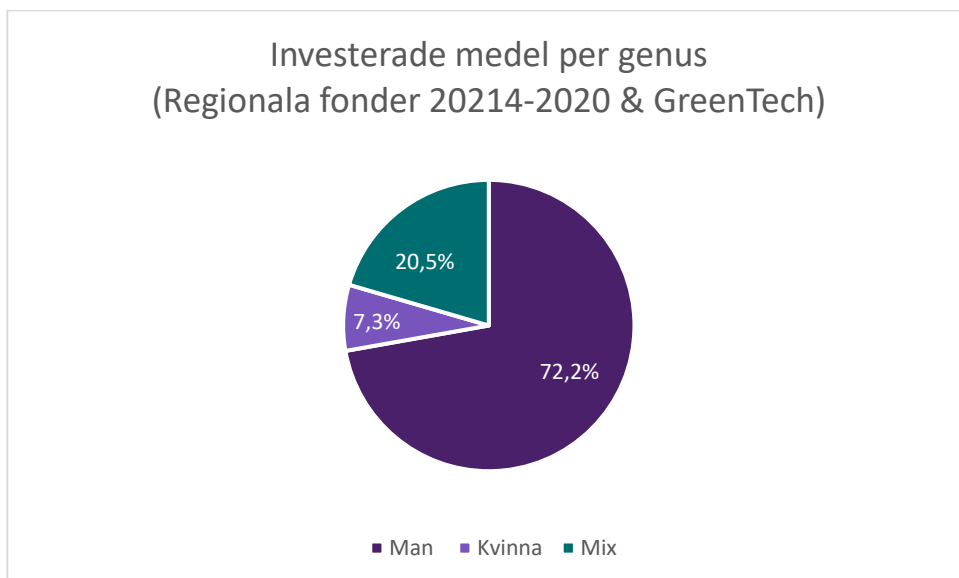
Dessa siffror har i diagram 2.6.2 brutits ner per fond.

Diagram 2.66.2 Fördelning portföljbolag per genus och fond

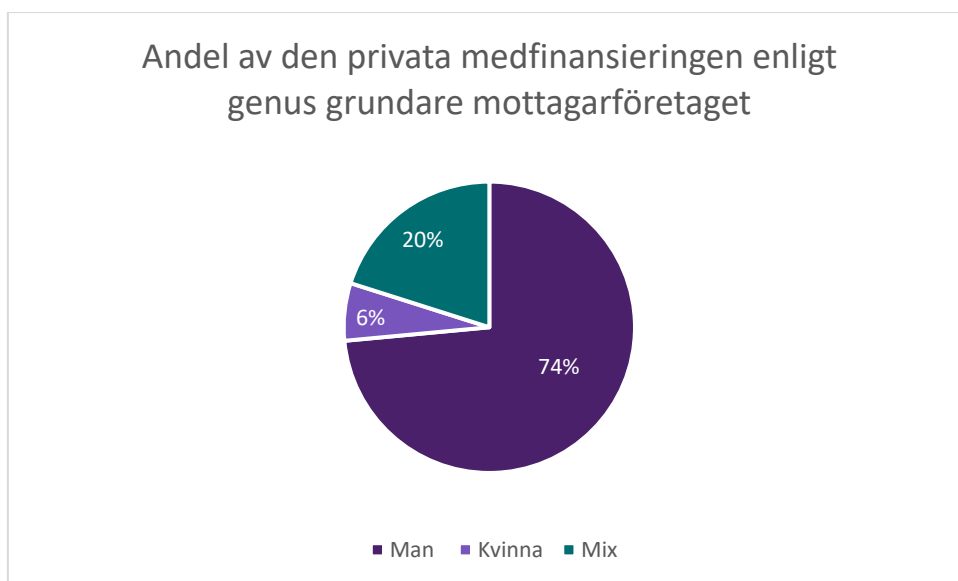

I diagram 2.6.3 och 2.6.4 tittar vi vidare på fördelningen av det investerade Almi-kapitalet samt vart den privata medfinansieringen går ur ett genusperspektiv.

Diagram 2.66.3 Fördelning investerade medel per genus

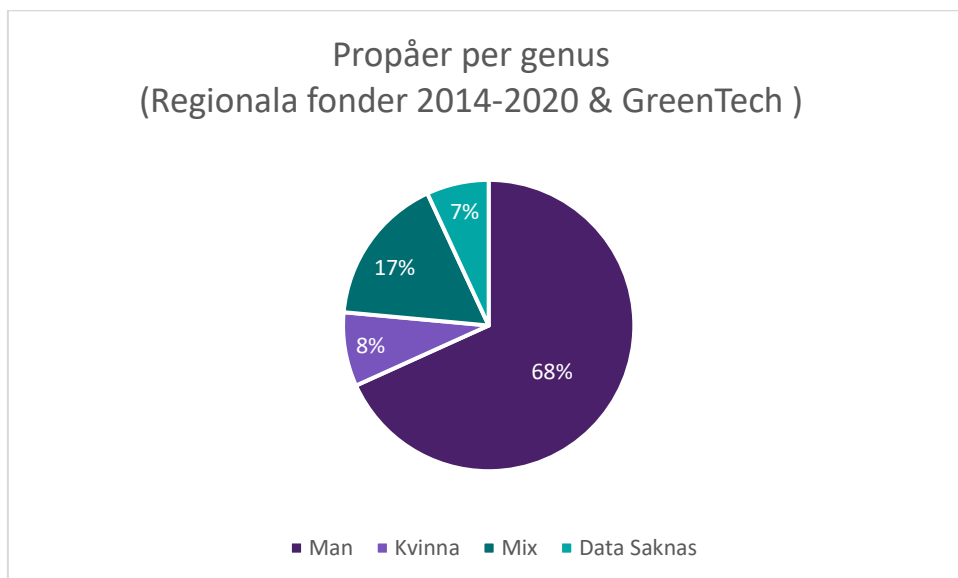
Diagram 2.66.4 Fördelning privat medfinansiering per genus grundare mottagarföretaget

Som framgår av diagrammen ovan så är manliga grundare kraftigt överrepresenterade inom alla tre kategorier som undersökts.

Analysen bör emellertid fördjupas och ses mot bakgrund av hur populationen bland de sökande ser ut. I diagram 2.6.5 undersöks könsfördelningen för de sökande (dvs de propåer som inkommer).

Diagram 2.66.5 Könsfördelning bland sökande (propåer)

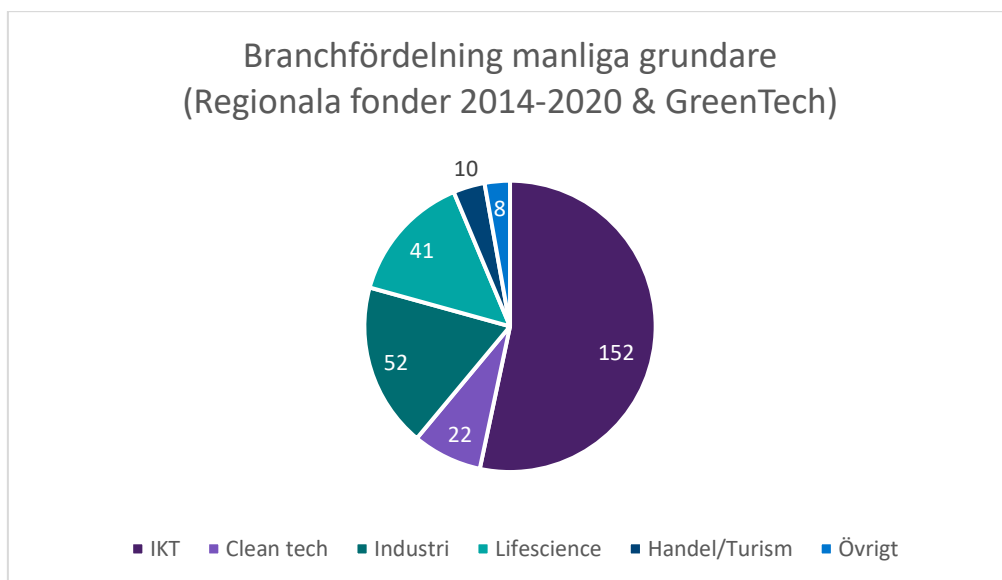
Som framgår av diagram 2.6.5 återspeglar könsfördelningen bland de sökande i stort sett den slutliga könsfördelningen bland grundarna till de företag som får en investering från Almi Invest. Med andra ord kan Tillväxtverket inte se någon genusbaserad snedvridning i allokeringen av Almis riskkapital i förhållande till könsfördelningen bland de sökande.

Däremot vore det önskvärt med en jämnare könsfördelning bland de sökande.

En bidragande orsak till den relativt låga andelen kvinnliga grundare generellt i bolagsportföljen kan vara den stora andelen IKT-bolag. Kvinnliga entreprenörer är generellt underrepresenterade i tekniksektorn, vilket kan tänkas återspeglas i Almi-fondernas bolagsportföljer. Diagram 2.4.1. illustrerade branschfördelningen bland Almi Invests portföljbolag. I diagram 2.6.6-2.6.8 har branschfördelningen brutits ner utgående från:

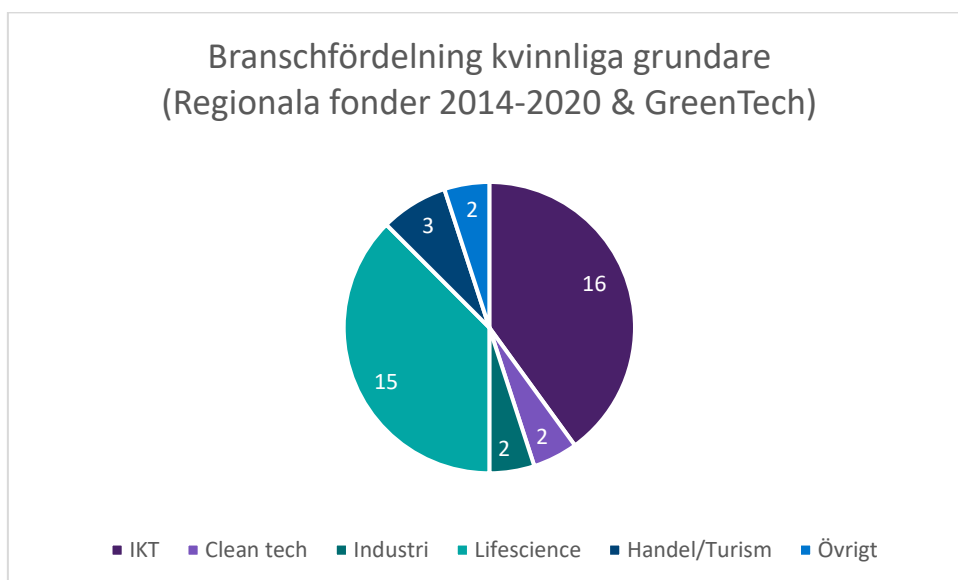
- a) manliga grundare
- b) kvinnliga grundare
- c) mixade team

Diagram 2.66.6 Branschfördelning bland manliga grundare

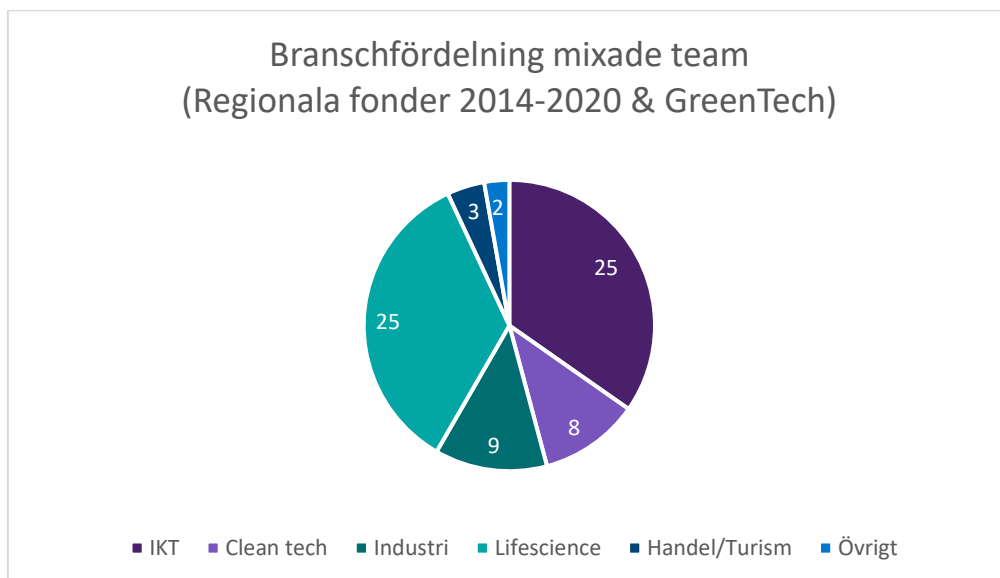
Bland manliga grundare dominerar IKT branschen stort följt av industri på andra plats.

Diagram 2.66.7 Branschfördelning bland kvinnliga grundare

Bland kvinnliga grundare ser man att IKT branschen fortfarande är viktig, men att lifescience är nästan lika stor. Industri, som bland de manliga grundarna kom på andra plats, kommer bland de kvinnliga grundarna på delad sista plats.

Diagram 2.66.8 Branschfördelning bland mixade team

Bland mixade team är IKT och lifescience lika stora med industri på tredje plats.

2.7 Swedish Venture Initiative (SVI)

Fond-i-fonden som förvaltas av Europeiska investeringsfonden (EIF) ska utfästa kapital till riskkapitalfonder som i sin tur ska investera i små och medelstora tillväxtföretag i huvudsakligen tidiga faser. Stödberättigandeperioden då nya investeringar ska genomföras pågår till och med 31 december 2023. Satsningen förväntas bidra till att fler privata riskkapitalfonder etableras och att mer privat kapital tillförs sektorn.

EIF genomförde under 2016 en utlysning i Sverige för urval av riskkapitalfonder. Under 2017 beslutade EIF att SVI ska investera i nya fonder hos tre riskkapitalbolag:

- Luminar Ventures
- Spintop Ventures
- Brightly Ventures

Luminar Ventures riktar sig mot företag som satsar på att förändra traditionella branscher genom digital teknik och innovationer. Spintop Ventures, med säte i Östersund och kontor i Stockholm och Malmö, är inriktade på teknikbolag. Brightly Ventures investerar i teknikbolag som driver digital transformation inom bland annat media, e-hälsa och fintech. Sammanlagt kommer minst en miljard kronor att investeras i små och medelstora företag genom dessa tre fonder.

Tre utbetalningar om sammanlagt 145,5 miljoner kronor är genomförda till EIF. Per 31 december 2020 hade fond-i-fondens underfonder genomfört investeringar om totalt 128,5 miljoner kronor i 43 portföljföretag i Sverige.